

Časopis pro pěstování matematiky

Karel Koutský

Proti buržoasní ideologii v matematice

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 77 (1952), No. 3, 209--210

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/117041>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1952

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

PROTI BURŽOASNÍ IDEOLOGII V MATEMATICE

KAREL KOUTSKÝ, Brno.

(Došlo 5. března 1952.)

DI
51:1M

Všestranná upotřebitelnost matematiky, její vysoce abstraktní ráz a její zvláštní a mezinárodní způsob vyjadřování myšlenek skrývají vždy v sobě velké nebezpečí nesprávného ideologického výkladu a zhodnocení a při nedostatečném pochopení vývojových zákonitostí vnějšího světa snadno mohou vést k tomu, aby kosmopolitismus a buržoasní objektivismus našly v matematické vědě živnou půdu.

Kosmopolitické a buržoasně objektivistické nazírání v matematice se projevuje ve třech hlavních formách, jež těžce ohrožují skutečný pokrok a vývoj matematické vědy. Tyto formy jsou:

1. *Oslabování nebo dokonce popírání důležitosti dialekticko-materialistického světového názoru v matematice*, které vede někdy k idealistickému, jindy k vulgárně materialistickému chápání podstaty úkolu a cíle matematiky, k topornému dogmatismu a šalebnému formalismu v matematickém vědění, k odtržení matematiky od praxe a života a konečně k zužování, omezování, povrchnosti a šablonovitosti matematické výchovy.

2. *Falešná a nesprávná domněnka o ryze nadřídění povaze matematiky jako historicky podmíněného vývojového procesu*, která vede k izolovanosti matematiky a k pěstování individualismu v matematickém bádání, k odtržení matematické vědy od lidových mas, k popírání jejího nesporného a velikého významu při budování socialismu a tím i k popírání a zneuznávání její stranickosti.

3. *Podceňování momentu vlastenecké výchovy v matematice v duchu proletářského internacionalismu*, které nutně vede k snižování a oslabování brannosti národa a k podlamování našeho spravedlivého boje za mír.

Třeba říci, že u nás v ČSR přes veškeru snahu našich vědců-matematiků a učitelů matematiky na školách všech typů, od školy národní až po školy vysoké, stále ještě zůstalo zachováno mnoho kosmopolitických a buržoasně objektivistických přežitků, jež jsou tím nebezpečnější, že se skrývají za vysoce abstraktním a zdánlivě absolutním matematickým myšlením, a nejsou tudíž tak zjevně patrné jako u ostatních přírod-

ních věd, které bezprostředně pracují s hmotou. Boj proti těmto krajně škodlivým přežitkům, které ohrožují úspěšné budování socialismu v naší vlasti a snižují produktivitu práce nejen v matematice samé, ale i v příbuzných oborech přírodních a technických věd, musí se stát trvalou činností každého pokrokového vědce-matematika i každého učitele matematiky, ať již působí na kterékoliv škole.

My sice všichni máme dobrou vůli a vytrvale se učíme z klasiků marxismu-leninismu a soustavně se opíráme o velké výsledky sovětské vědy, avšak při tom často zapomínáme, že ani sovětská věda, ani marxismus není ztrnulé dogma. Spokojujeme se často pouze s citáty, avšak citáty nikdy nemohou nahradit vlastní přemýšlení.

Dnešní člověk ale má a musí přemýšlet v kolektivu a nikoliv individuálně a osamoceně. Proto jedním z předních úkolů našich vědeckých institucí a všech kateder matematiky našich vysokých škol je, aby k tomuto kolektivnímu myšlení ustavičně nabádaly nejen přednášející profesory, ale i posluchače a aspiranty. Zde se ovšem ještě mnoho musíme učit od Sovětského svazu a musíme mnoho dohánět. Naše vědecké ústavy a katedry matematiky sice povětšinou dobře pracují, ale to zdaleka nestačí. Matematik socialistického dneška se musí ostře lišit od matematika včerejška nejen svými vysokými odbornými znalostmi a učitelskými schopnostmi, ale i svou vysokou ideově-politickou uvědomělostí a vyspělostí.

To znamená, že musíme vyjít ze svých pracoven, že musíme výsledky své vědy popularisovat, že musíme ukázat lidu velkou hodnotu vědeckého odkazu naší minulosti a seznámit ho s vlasteneckou prací našich matematiků přítomnosti a konečně, že v našich učitelích a technících musíme zlázat předsudek, jakoby bylo možné dělat praxi bez theorie anebo theorii bez praxe. V nejužším spojení theorie s praxí, podloženém vědeckými zásadami dialektického materialismu a prodchnutém vroucí láskou k vlasti, věrností Sovětskému svazu a oddaností pokrokovému proletariátu celého světa musíme nalézt účinnou obranu proti všem kosmopolitickým a buržoasně objektivistickým výstřelkům v matematické vědě.

My, českoslovenští matematikové, vědci i učitelé, se hrdě hlásíme do předních řad pokroku a jsme šťastní, že se můžeme účastnit velkého budovatelského díla. Nechť naše matematická věda, která je tak nezbytná pro poznávání vyvíjejících se faktů vnějšího světa a která slouží k jeho ovládnutí a přetváření, je i nadále cenným příspěvkem k vítězství v boji za socialismus a za mír!